

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 25.8.2014
COM(2014) 535 final

**RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET,
EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

Rapport om genomförandet och betydelsen av arbetsplanen för kultur 2011-2014

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITÉN SAMT REGIONKOMMITÉN

Rapport om genomförandet och betydelsen av arbetsplanen för kultur 2011–2014

1. INLEDNING

Kultur och mångfalden av kulturella uttryck hör till Europas starkaste punkter. Som källa till värderingar, identitet och känsla av medborgarskap bidrar kulturen till medborgarnas välbefinnande och till social sammanhållning och inkludering. Kulturen är också en drivkraft för ekonomisk tillväxt, skapande av sysselsättning och yttre handel.

År 2007 föreslog Europeiska kommissionen att det europeiska samarbetet inom kultur skulle utformas kring tre strategiska mål i den europeiska kulturagendan, nämligen:

- Att främja kulturell mångfald och dialog mellan kulturerna,
- att främja kultur som en drivkraft för kreativitet och tillväxt, samt
- att främja kultur som ett väsentligt inslag i unionens internationella förbindelser.

Denna agenda godkändes av rådet och prioriteringarna i den återspeglades därefter i rådets två arbetsplaner för kultur.

Rådet kom år 2010 fram till slutsatsen att dess arbetsplan för kultur 2008–2010 utgjorde en ny och viktig etapp i utvecklingen av samarbetet mellan medlemsstaterna inom kultur och gjorde de europeiska insatserna på området mer konsekventa och synliga; därefter antog rådet den andra handlingsplanen för åren 2011–2014.

Denna nya arbetsplan var fast förankrad i dessa tre övergripande mål och samtidigt grundad på medlemsstaternas återbekräftelse att kulturen kan bidra till att uppnå målen i Europa 2020-strategin om smart och hållbar tillväxt för alla.

I samband med antagandet av den aktuella arbetsplanen för kultur i december 2010 uppmanade rådet kommissionen att före utgången av första halvåret 2014 lägga fram en slutrapport om planens genomförande och betydelse, med utgångspunkt i frivilliga bidrag från medlemsstaterna. Denna rapport är avsedd som underlag för utarbetandet av nästa arbetsplan.

I rapporten behandlas först de framsteg som gjorts i genomförandet av arbetsplanens sex prioriteringar för olika sektorer via de arbetsmetoder som rådet fastställt, till exempel den öppna samordningsmetoden. Därefter, med utgångspunkt i en oberoende utvärdering som bedömt den öppna samordningsmetoden som ett verktyg för att genomföra kulturagendan¹ och bidragen från EU:s medlemsstater till 2014 års kommissionsundersökning, presenterar

¹ *Evaluation of the open method of coordination and the structured dialogue as the Agenda for Culture's implementing tools at EU level*, ("Utvärdering av den öppna samordningsmetoden och den strukturerade dialogen som genomförandeverktyg på EU-nivå för kulturagendan"), av Ecorys, ett internationellt konsultföretag (2013).

rapporten de lärdomar som dragits beträffande hur relevant arbetsplanen och dess instrument är. I slutkapitlet återfinns rekommendationer för de steg som sedan bör vidtas angående innehållet och arbetsmetoderna i nästa arbetsplan för kultur efter 2014.

2. FRAMSTEG MOT MÅLEN I 2011–2014 ÅRS ARBETSPLAN

I arbetsplanen för kultur för 2011-2014 fastställs en ambitiös ram för samarbete och sex prioriterade insatsområden anges för att man ska uppnå målen för den europeiska kulturagendan i Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla. De prioriterade områdena är följande:

- Kulturell mångfald, interkulturell dialog och åtkomlig kultur för alla.
- Kulturindustrin och den kreativa industrin.
- Färdigheter och rörlighet.
- Kulturarvet, inklusive rörlighet när det gäller samlingar.
- Kultur i de yttre förbindelserna.
- Kulturstatistik.

I nästa avsnitt granskas de framsteg som gjorts i genomförandet av de viktigaste insatserna som fastställts i arbetsplanen för var och en av dessa prioriteringar i olika sektorer.

2.1 Kulturell mångfald, interkulturell dialog och åtkomlig kultur för alla

Interkulturell dialog är ett väsentligt mål i den europeiska kulturagendan. Interkulturell dialog och deltagande i kulturverksamhet kan dessutom förstärka den sociala sammanhållningen och bidra till tillväxt för alla.

Experterna i medlemsstaterna fokuserade först på den roll som kulturinstitutioner som finansieras med skattemedel spelar i främjandet av tillgång till kultur genom att arbeta med den öppna samordningsmetoden. Deras analys av över 80 policyer och rutiner, som samlats i en offentliggjord manual för god praxis², ledde till slutsatsen att frågan om tillgång också är en fråga om brist på offentlig efterfrågan och att man därför måste uppmuntra publikutveckling.

Med ledning av dessa slutsatser fokuserade en andra expertgrupp inom den öppna samordningsmetoden på policyer och bra rutiner för offentliga konst- och kulturinstitutioner när de arbetar med att underlätta utbytet mellan kulturer och socialgrupper. Slutsatsen var att kulturinstitutionerna bör anpassa sin programplanering (till exempel teaterföreställningar, visningar av utställningar osv.) så att den är relevant för en olikartad publik. Kulturinstitutionerna bör även göra följande:

- Ha personal som förstår olika behov.
- Göra insatser för att nå ut till ny publik.
- Skapa utrymmen för möten inom institutionerna³.

² http://ec.europa.eu/culture/policy/strategic-framework/documents/omc-report-access-to-culture_en.pdf

³ http://ec.europa.eu/culture/library/reports/201405-omc-diversity-dialogue_en.pdf

Med tanke på att det mest självklara sättet att bygga upp framtida publik är att vända sig till barn i skolåldern och ungdomar, arbetar för närvarande den tredje gruppen inom den öppna samordningsmetoden med utveckling av kulturellt medvetande och kulturuttryck via utbildning på alla nivåer⁴.

2.2 Den kulturella och den kreativa sektorn

Den kulturella och den kreativa sektorn är de viktigaste tillhandahållarna av kulturell mångfald och de står för 4,5 % av EU:s BNP. Eftersom de kan bidra till att uppnå målet i Europa 2020-strategin om smart och hållbar tillväxt är den kulturella och den kreativa sektorn arbetsplanens andra prioritering. I arbetsplanen fastställs många olika insatser som kommissionen och grupperna inom den öppna samordningsmetoden ska genomföra.

År 2012 offentliggjorde kommissionen en övergripande strategi för att främja EU:s kulturella och kreativa sektor inom sysselsättning och tillväxt⁵; strategin byggde på reaktionerna på 2010 års vitbok om att ta tillvara potentialen i den kulturella och den kreativa sektorn⁶. I strategin uppmanades medlemsstaterna att ta fram nya styrformer på nationell och regional nivå, med utgångspunkt i samarbetet mellan olika sektorer och politiska områden, för att till fullo ta tillvara potentialen i den kulturella och den kreativa sektorn och hjälpa dem att möta de utmaningar som globaliseringen och digitaliseringen medför.

Strategin öppnar också möjligheter till mer samarbete för den kulturella och den kreativa sektorn mellan relevanta initiativ som vidtas av kommissionens olika avdelningar. Till exempel uppmanades alliansen för europeiska kreativa sektorer, som förenar policylärande och testande av modeller för tillträde till finansiering och innovation, att dela med sig av sina resultat med experter i de relevanta grupperna inom den öppna samordningsmetoden.

Tre grupper inom den öppna samordningsmetoden arbetade med detta prioriterade område. Två grupper framställde rapporter om bästa rutiner, en om den strategiska användningen av strukturfonder för att på bästa sätt utnyttja den kulturella och den kreativa sektorns potential (2012)⁷, och en om exportstöd till den kulturella och den kreativa sektorns och internationaliseringsstrategier (2014)⁸. Båda rapporterna har visat sig vara av nytta för beslutsfattare på nationell och regional nivå, och citeras ofta som referensdokument.

Den tredje gruppen inom den öppna samordningsmetoden arbetar med befintliga finansieringssystem för de kulturella och de kreativa sektorerna i EU:s medlemsstater. Denna grupp startades 2014 och kommer att utarbeta en rapport om bra rutiner när det gäller finansieringslösningar för små och medelstora företag inom den kulturella och den kreativa sektorn före utgången av 2014. Precis som de andra grupperna inom den öppna samordningsmetoden kommer denna grupp att på så sätt bygga upp rekommendationer som kan bidra till att utforma en politik som förstärker den kulturella och den kreativa sektorns bidrag till smart och hållbar tillväxt.

⁴ Denna arbetsgrupp förväntas avsluta sitt arbete 2015.

⁵ COM(2012) 537.

⁶ COM(2010) 183.

⁷ http://ec.europa.eu/culture/policy/strategic-framework/documents/structural-funds-handbook_en.pdf

⁸ http://ec.europa.eu/culture/library/reports/eac-omc-executive-summary-ccs-strategies_en.pdf

2.3 Färdigheter och mobilitet

När konstnärer reser och arbetar inom EU bidrar de till att skapa ett gemensamt europeiskt kulturområde. Att de är mobila ökar också deras möjligheter till att få ny publik, föra karriären framåt och mer allmänt utveckla deras kreativitet och innovation.

För att bidra till att förbättra den politiska ramen utfärdade en grupp inom den öppna samordningsmetoden 2012 en rapport med koncisa och praktiska råd till beslutsfattare med titeln ”att bygga en stark ram för konstnärers mobilitet: fem centrala principer”⁹. En annan sådan arbetsgrupp som startades 2013 kommer att före utgången av 2014 lägga fram en manual med bra rutiner för konstnärsvistelser.

Konstnärer som flyttar runt i EU stöter på många utmaningar, bland annat en brist på övergripande information om sådana administrativa frågor som visum och social trygghet. Därför har en expertgrupp som sammankallats av kommissionen som del av sin arbetsplan tagit fram gemensamma standarder för informations- och rådgivningstjänster för konstnärer och yrkesverksamma inom kultur som vill vara mer mobila¹⁰. Dessa standarder kan nu användas av medlemsstaterna för att inrätta eller se över informationsportaler. Detta är till exempel fallet i Tyskland och Österrike.

Även när information är tillgänglig är dock reglerna om visum, social trygghet och beskattning över gränserna fortfarande komplicerade, särskilt för konstnärer som har korttidsuppdrag och olika slags anställningsförhållanden över gränserna. Av detta skäl har kommissionen, som del av arbetsplanen, anordnat två seminarier 2013 och 2014 där man sammanfört relevant personal från kommissionen, EU:s medlemsstater och kultursektorn. Målet var att underlätta utbytet av de bästa rutinerna och lägga fram ett antal rekommendationer. I dessa ingår till exempel inrättandet av fler mångspråkiga portaler i medlemsstaterna eller behovet för bättre samordning mellan förvaltningar och bättre efterlevnad av den senaste EU-lagstiftningen om samordning av sociala trygghetssystem.

På EU-nivå antog kommissionen den 1 april 2014 ett ”visumpaket” som innehåller ett nytt slags rundresevisering, vilket tillåter lagligt bosatta icke EU-medborgare som reser in i Schengen-området att resa runt i det under högst ett år¹¹. Detta skulle till exempel gälla för artister som deltar i föreställningar och cirkusartister. Vad beträffar skatter kommer den expertgrupp som kommissionens inrättat, och där scenkonstsektorn kommer att vara representerad, att bidra till kartläggningen av de skatteproblem som drabbar personer som är verksamma över gränserna inom EU, samt till bra rutiner.

Denna prioritering är också inriktad på färdigheter. I ämnena ingår att främja kreativa partnerskap, kartlägga och utveckla färdigheter via kultursektorsråd och främja mediekunskap. År 2013 tog en grupp inom den öppna samordningsmetoden fram en policyhandledning¹² där man fastställer och beskriver lyckade kreativa partnerskap och

⁹ http://ec.europa.eu/culture/policy/strategic-framework/documents/omc-report-mobility-of-artists_en.pdf

¹⁰ http://ec.europa.eu/culture/library/publications/mobility-info-standards_en.pdf

¹¹ Dock utan att vistas i en och samma medlemsstat längre än 90 dagar under en 180-dagarsperiod.

¹² http://ec.europa.eu/culture/library/reports/creative-partnerships_en.pdf

rutiner, för att uppmuntra till samverkan mellan den kulturella och den kreativa sektorn och andra sektorer som utbildning och företagsvärlden. Gruppen ansåg att kreativa partnerskap har stor genomslagskraft till låg kostnad och kan bidra till att utveckla attityder som är väsentliga för innovation och kreativitet, samt förebygga eller åtgärda avhopp från skolan.

2.4 Kulturarvet, inklusive rörlighet när det gäller samlingar

Europas kulturarv är mycket mer än en samling kunskap. Det är också en gemensam resurs och allmännytta. Kulturarvet är ett väsentligt inslag i fastställandet av de europeiska medborgarnas identitet och utgör en resurs för social sammanhållning och ekonomisk utveckling. Det kan därför bidra till att möta målen i Europa 2020-strategin.

År 2012 granskade en grupp inom den öppna samordningsmetoden hur man skulle kunna förenkla utlåning och lån av kultur föremål mellan EU:s medlemsstater. Gruppen utfärdade praktiska rekommendationer och riktlinjer för att införa

- statliga garantisystem, delat ansvar och riskbedömning,
- en checklista för värdering,
- bästa rutiner för riskbedömning och minskade transportkostnader, samt
- en flerspråkig ordlista.

Detta arbete kompletteras med jämförande forskning för att analysera system för värdering av konstverk för försäkring, statliga garantisystem och delat ansvar¹³.

Digitalisering var ett annat viktigt arbetsområde, med fokus på filmarvet och Europeana, Europas digitala bibliotek och arkiv¹⁴. År 2011 antog kommissionen en rekommendation om digital konservering och digitalisering samt tillgänglighet på nätet av kulturmaterial. Medlemsstaterna ombads att intensifiera sina ansträngningar och i större grad få med den privata sektorn i digitaliseringen av kulturmaterial. För sin egen del tog kommissionen med Europeana som en av de infrastrukturer inom digitaltjänst som kan få bidrag ur Fonden för ett sammanlänkat Europa. Kommissionen garanterade också tillgängligheten till gränssnittet och innehållet i Europeana för personer med funktionsnedsättning.

Slutligen fanns det en tillfällig expertgrupp som sammankallades av kommissionen och som undersökte om det var genomförbart att ta fram europeiska riktlinjer och etiska regler för tillbörlig aktsamhet i kampen mot laglig handel med kulturvaror. Gruppen föreslog att innan ytterligare åtgärder vidtas skulle man vänta på antagandet av det reviderade direktiv 93/7/EEG¹⁵ om återlämnande av kulturföremål som olagligen förts bort från en medlemsstats territorium.

För att komplettera och föra detta arbete vidare lade kommissionen i juni 2014 fram ett policydokument där man uppmanade till mer samarbete på EU-nivå, och vilket möjliggjorde ett integrerat tillvägagångssätt som skulle kunna hjälpa Europas kulturarvssektor möta

¹³ http://ec.europa.eu/culture/policy/strategic-framework/documents/omc-report-mobility-of-collections_en.pdf;
http://ec.europa.eu/culture/policy/strategic-framework/documents/toolkit-mobility-of-collections_en.pdf

¹⁴ <http://www.europeana.eu/>

¹⁵ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31993L0007:en:HTML>

aktuella utmaningar, och där man uppmanade intressenter inom kulturarvet att till fullo utnyttja de möjligheter som EU:s bidragsprogram erbjuder¹⁶.

2.5 Kultur i EU:s yttre förbindelser

I kulturagendan fastställs att kulturen är ett avgörande inslag i EU:s yttre förbindelser. I arbetsplanen ingick flera insatser på detta område, till exempel gemensamma informella möten mellan högt uppsatta tjänstemän vid kultur- och utrikesministerier. Denna verksamhet skulle också stödja målen i Europa 2020-strategin och kulturagendan.

Flera sådana möten har anordnats av EU:s ordförandeskap och bidragit till att utarbeta ett strategiskt tillvägagångssätt för kultur i EU:s yttre förbindelser. Dessutom sammankallade kommissionen år 2012 en expertgrupp som skulle granska det området. Gruppen utfärdade en rad rekommendationer och principer för att utarbeta ett strategiskt tillvägagångssätt för kultur i EU:s yttre förbindelser, med Kina som testfall. EU:s kulturministrar gav sitt stöd till detta tillvägagångssätt vid en debatt om policy i maj 2013.

Ratificeringen av och målen i 2005 års Unescokonvention om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar främjades i förbindelserna med tredjeländer, till exempel vid ministerkonferensen i Tbilisi i juni 2013¹⁷ eller i de gemensamma förklaringar om kultur som undertecknats med EU:s strategiska partner¹⁸.

2.6 Kulturstatistik

Det är väsentligt för evidensbaserad politik att det finns jämförbar statistik om kulturens bidrag till ekonomi och social sammanhållning. Det finns dock inget verkligt europeiskt system för kulturstatistik. De enda uppgifter som kan användas är de som tas fram av medlemsstaterna och de är extremt svåra att jämföra med varandra, bland annat på grund av skillnader i definitionen av kulturområdet och dess gränser. I maj 2012 föreslog ESSnet-kultur-projektet¹⁹ en metodologisk ram för att framställa jämförbara uppgifter om kultur i hela EU. Detta genomförande kommer att kräva ytterligare arbete av Eurostat och hjälp från nationella statistikkontor. Arbete i detta hänseende har påbörjats på Eurostat för att utarbeta och framställa en rad regelbundna europeiska statistiska uppgifter om kultur, och resultat förväntas från och med 2015. År 2011 offentliggjorde Eurostat också en ny utgåva av sin pocketbok om kulturstatistik²⁰.

I arbetsplanen ombads också kommissionen att förbättra statistiken om konstnärernas mobilitet. Den expertgrupp som kommissionen hade sammankallat enades dock om att det fanns metodologiska problem som förhindrade utarbetandet av ett tillförlitligt tillvägagångssätt för att mäta mobiliteten för konstnärer och yrkesversamma inom kultur.

¹⁶ Meddelande från kommissionen: En integrerad kulturarvsstrategi för Europa (COM) 2014, 477 final.

¹⁷ Vid det östliga partnerskapets ministerkonferens om kultur i Georgien i juni 2013, bekräftade EU:s östliga partner att de förband sig att fullt ut genomföra konventionen.

¹⁸ Till exempel Brasilien, Kina eller Mexiko.

¹⁹ http://ec.europa.eu/culture/library/reports/ess-net-report_en.pdf

²⁰ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-32-10-374/EN/KS-32-10-374-EN.PDF

3. ARBETSMETODER

Bland verktygen och arbetsmetoderna för att genomföra arbetsplanen ingick arbetsgrupper med experter från medlemsstater som höll möten inom den öppna samordningsmetoden, expertgrupper som sammankallats av kommissionen, möten för högre tjänstemän som anordnats av EU:s ordförandeskap, undersökningar och rapporter.

3.1 Den öppna samordningsmetoden

Den öppna samordningsmetoden är en flexibel, icke bindande ram för att strukturera samarbetet mellan medlemsstaterna inom kultur, och som organiseras kring strategiska mål och främjar utbyten av bästa rutiner. Den öppna samordningsmetoden var den metod som oftast användes för att framställa resultat i 2011–2014 års arbetsplan.

I genomsnitt bestod grupperna av 25 experter som företrädde lika många medlemsstater. Experternas bakgrund skiftade, och de företrädde nationella ministerier, den akademiska världen och det civila samhället.

Alla medlemmar i grupperna inom den öppna samordningsmetoden uppmanades att ge bred spridning åt sina resultat både på nationell, och på lokal nivå. Det visade sig nyttigt med de planer för spridning av resultat som infördes på kommissionens förslag. Kommissionen var också aktiv i spridningen av resultat på europeisk nivå och vid relevanta konferenser som 2011 och 2013 Europeiska kulturforum.

3.2 Strukturerad dialog med det civila samhället

I rådets slutsatser där arbetsplanen antogs uppmanades kommissionen och medlemsstaterna att regelbundet samråda med och informera intressenterna om framsteg och resultat i arbetsplanens genomförande.

Kommissionen bjöd regelbundet in plattformen för ett interkulturellt Europa, plattformen för tillgång till kultur och plattformen för den kreativa och den kulturella sektorn till mötena inom den öppna samordningsmetoden. Plattformarna ingår i den strukturerade dialog som kommissionen fört med det civila samhället sedan 2008.

Några medlemsstater, exempelvis Österrike, har anordnat seminarier för att visa upp resultaten av den öppna samordningsmetoden för relevanta intressenter.

3.3 Information till tredjeländer

Kandidatländer, medlemmar i Efta och övriga länder som deltar i EU:s program Kultur hölls informerade om arbetet som utfördes inom arbetsplanen.

4. LÄRDOMAR

4.1 Relevansen och genomslagskraften i 2011–2014 års arbetsplan

År 2013 begärde kommissionen en extern utvärderingsrapport²¹ som skulle undersöka hur relevant, genomslagskraftig, resurseffektiv och hållbar den öppna samordningsmetoden var som verktyg för att genomföra Europeiska kulturagendan och arbetsplanen för kultur.

Rapportens slutsats var att omfattningen av verksamheten, deltagandenivån och det engagemang som väcktes visade att den öppna samordningsmetoden bidrog till att uppnå policymålen i kulturagendan.

I rapporten betonades det att allmänt sett hade de teman som ingått i båda omgångarna av den öppna samordningsmetoden visat sig lika relevanta för beslutsfattandet på nationell nivå och EU-nivå och att arbetsgrupperna mötte efterfrågan på möjligheter att lära av varandra. Det framgick att man möter ett dubbelt behov: att dela med sig av och lära sig om rutiner i andra länder, och att lära sig om och delta i utarbetandet av EU-politik på områden som är av särskild relevans för de nationella intressenterna.

Deltagandet i mötena inom den öppna samordningsmetoden var allmänt tillfredsställande. Blandingen av tjänstemän, yrkesutövare och externa experter höjde kvaliteten på verksamheten. Utvärderarna påpekade att en av de viktigaste faktorerna som måste beaktas vad gäller deltagarna är deras koppling till viktiga beslutsfattare i hemlandet (till exempel ministerier).

Utvärderarna drog slutsatsen att fördelarna med och effekterna av den öppna samordningsmetoden gällde främst lärandet av varandra, utbytet av bästa lösningar och uppbyggnaden av europeiska kunskapsnätverk kring specifika kulturämnen. De ansåg att medan det var svårt att mäta omfattningen av den öppna samordningsmetodens övergripande genomslagskraft hade somliga aktiviteter och resultat faktiskt påverkat nationell politik och att en del av dessa resultat direkt kan tillskrivas den öppna samordningsmetoden.

Utvärderarna noterade också att det fanns potential för större effekter via starkare koppling till och bättre kanaler för informationsdelning mellan deltagarna i den öppna samordningsmetoden och viktiga beslutsfattare på nationell nivå.

År 2014 genomförde kommissionen en undersökning där alla EU:s medlemsstater deltog. Det framgick att 86 % av medlemsstaterna ansåg att arbetsplanen hade inriktats på de rätta prioriteringarna, och 85 % ansåg att deras genomförande allmänt hade mött deras regeringars förväntningar. Dessutom ansåg 75 % att arbetsplanen hade inverkat positivt på kultursektorn i deras land, och att den var relevant för *utarbetandet* av kulturpolitiken där. Ett liknande antal tillfrågade (72 %) sade att arbetsplanen var relevant för *genomförandet* av kulturpolitiken där. Dock ansåg 21 % att så inte var fallet.

Medlemsstaterna hade något mer delade åsikter beträffande arbetsplanens roll i samordningen av kulturpolitik på EU-nivå, med 67 % som ansåg att samordningen hade blivit bättre, och

²¹ *Evaluation of the open method of coordination and the structured dialogue as the Agenda for Culture's implementing tools at EU level*, ("Utvärdering av den öppna samordningsmetoden och den strukturerade dialogen som genomförandeverktyg på EU-nivå för kulturagendan"), av Ecorys, ett internationellt konsultföretag (2013).

25 % som ansåg att den inte hade det. På liknande sätt ansåg 68 % att arbetsplanen hade gett mer erkännande till kulturens bidrag till att uppnå de övergripande målen i Europa 2020-strategin, medan 18 % inte ansåg det. 65 % ansåg att arbetsplanen hade förbättrat samordningen mellan EU och intressenterna inom kultur; bara 10 % ansåg att så inte var fallet.

4.2. Verktygens och arbetsmetodernas relevans och genomslagskraft

Av medlemsstaterna ansåg 86 % att man hade använt rätt strukturer och arbetsmetoder i arbetsplanen.

De externa utvärderarna analyserade sammanlagt tio grupper inom den öppna samordningsmetoden. De drog slutsatsen att resultaten från den andra omgången med den öppna samordningsmetoden (2011–2014) var klart bättre, med fokus på att ge ut mer praktiskt material som vägledningar, manualer, verktyg osv. De noterade att det fanns en risk att tidspresen kunde påverka resultatets kvalitet negativt i framtiden och rekommenderade att man eventuellt förlänger tiden (och/eller antalet möten) för grupperna inom den öppna samordningsmetoden.

Utvärderarna noterade att det allmänt fanns brett stöd till gruppernas nuvarande arbetssätt, vilket bekräftas av kommissionens undersökning av medlemsstaterna, medan 93 % såg positivt på gruppernas resultat och deras roll i genomförandet av arbetsplanen. Utvärderarna ansåg att organisationen och ledningen av den öppna samordningsmetoden varit mycket effektiv och kommissionens stöd ansågs vara mycket positivt.

Utvärderarna föreslog fler studiebesök som del i den öppna samordningsmetoden för att ytterligare öka samverkan och engagemang. De föreslog också att man skulle ha ett mer djupgående evidensbaserat tillvägagångssätt för att ytterligare höja resultatets kvalitet.

Utvärderarna noterade att samverkan mellan arbetsgrupperna och den strukturerade dialogen med medverkan av det civila samhället varit begränsad och att man kunde vinna på en närmare integration. De noterade också att man bör undvika stelhet och onödig institutionalisering och införa mer flexibilitet där det är möjligt. Detta skulle göra det möjligt att anpassa diskussionsämnen med ledning av deltagarnas behov och göra deltagandet mer flexibelt genom att alla berörda organisationer får tillfälle att bidra till dialogen.

5. MOT EN NY ARBETSPLAN FÖR KULTUR

5.1 Löptid och arbetsmetoder

Enligt kommissionens undersökning från 2014 vill 68 % av EU:s medlemsstater att den nya arbetsplanen för kultur löper över fyra år, och 73 % vill att den utvärderas efter halva löptiden.

Kommissionen föreslår därför att den nya arbetsplanen löper över fyra år från och med 2015 och delas in i två etapper på två år var. En djupgående översyn 2016 skulle möjliggöra att arbetsplanen ändras i ljuset av nya utmaningar eller att man återgår till frågor som man arbetade med inom tidigare arbetsplaner men som inte prioriterades direkt 2015. I varje etapp skulle det finnas högst fyra parallella expertgrupper inom den öppna arbetsmetoden, vilket skulle göra det möjligt för kommissionen att effektivt stödja processen, och rådet och

ordförandeskapen skulle kunna använda arbetsplanens resultat. Andra eventuella förbättringar kommer att övervägas när arbetsplanen planeras från och med 2015.

5.2. Utmaningar och prioriterade teman

Vid rådsmötet i maj 2014 hölls en debatt om policy för att förbereda den nya arbetsplanen för kultur. EU:s kulturministrar kartlade ett antal utmaningar som bör tas upp i det europeiska kultursamarbetet, nämligen att:

- se på konsekvenserna av digitaliseringen för kultur och verksamma inom kultur,
- undersöka nya sätt att ge bidra till kulturen till följd av ändrade finansiella omständigheter,
- främja tillgång till och deltagande i kultur, bland annat på digitalt sätt,
- hantera ändrade modell för styrformer inom kultur,
- bättre förstå och mäta kulturens inverkan, och
- främja kulturens relevans för sektorsövergripande politik (integration i övrig politik).

Ministrarna bekräftade att de var intresserade av kulturarvet och av utvecklingen av den kreativa och den kulturella sektorn. De enades också om att värnandet om kulturell mångfald var ett viktigt skäl till bättre samordning av insatserna. Man betonade också att det var viktigt att börja förberedelserna av nästa etapp av de europeiska struktur- och investeringsfonderna.

Insatsområdena stämmer helt överens med de övergripande målen för Europeiska kulturagendan och Europa 2020-strategin. En stram arbetsplan, som fokuserar på ett begränsat antal viktiga prioriteringar, skulle göra det möjligt att uppnå resultat med tydligare mervärde. Kommissionen rekommenderar därför att den nya arbetsplanen täcker följande prioriterade områden:

- Stöd till kulturell mångfald och tillgång till kultur.
- Kulturarvet.
- Främjande av innovation av och inom den kulturella och den kreativa sektorn, inklusive den digitala sektorn.
- Bättre styrformer och integrering av kulturen i övrig politik.

Dessa förslag kommer att diskuteras tillsammans med andra när nästa arbetsplan utarbetas.

5.3 Arbetsmetoder

Den öppna samordningsmetoden

Medan medlemsstaterna är nöjda med den öppna samordningsmetoden, men dess funktionssätt kan förbättras i vissa avseenden; detta framgår också av den oberoende externa utvärderingen och av kommissionens undersökning. Varje process med den öppna samordningsmetoden bör ha väldefinierade konkreta resultat och där det är möjligt kommer

kommissionen att beställa undersökningar för att stödja deras arbete och på så sätt förstärka evidensbasen. Tiden för arbetsgrupperna inom den öppna samordningsmetoden bör förlängas något från ett och ett halvt år till två år, med sammanlagt sex möten. Lärandet av varandra kan förbättras genom studiebesök.

Strukturerad dialog med det civila samhället

I enlighet med de externa utvärderarnas rekommendationer avser kommissionen att fortsätta med en regelbunden dialog med det civila samhället. Man kommer dock att ändra processen för att möjliggöra mer öppna, inkluderande och flexibla bidrag från det civila samhället. Kommissionen kommer att införa en förnyad strukturerad dialog i vilken man fokuserar på specifika initiativ och teman som är kopplade till ämnena i den nya arbetsplanen, med minimalt stöd till administration. När den nya strukturerade dialogen väl är på plats kommer den och deltagarna i den att tillhandahålla expertkunskap som kan delas med de relevanta expertgrupperna inom den öppna samordningsmetoden.

Kommissionen avser också att fortsätta använda de Europeiska kulturforum som hålls vartannat år för att visa upp arbetsplanens resultat för europeiska intressenter.

5.4 Användning av resultaten på nationell och europeisk nivå

Medan den öppna samordningsmetoden har visat sig vara en god ram för nätverk och lärande av varandra för EU:s förvaltningar återstår utmaningen att föra över expertgruppernas rekommendationer till beslutsfattandet på nationell och europeisk nivå. För att ta itu med denna fråga måste en av den nya arbetsplanens prioriteringar bli att sprida resultat på regional, nationell och europeisk nivå. Det kan också vara ändamålsenligt med regelbundna diskussioner med medlemsstaterna och kommissionens generaldirektör för kultur.

Några medlemsstater har också föreslagit att man förstärker kopplingen mellan EU:s politiska prioriteringar och arbetsplanens resultat. Detta skulle kunna göras genom att relevanta resultat av den öppna samordningsmetoden införs i rådsmötenas dagordning och att man säkerställer att arbetsplanens prioriteringar på ett klarare sätt införlivas med prioriteringarna för ordförandeskapstrion.

6. SLUTSATS

Europaparlamentet, rådet, Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén uppmanas att notera denna rapport.

Rådet uppmanas att utgå från denna rapport vid utarbetandet av EU:s nästa arbetsplan för kultur, och att ta hänsyn till de förslag beträffande utmaningarna som man måste ta itu med och till de reviderade arbetsmetoder som anges i denna rapport.